

Helyismereti sétát szervezünk, hogy felfedezzük Dunaharaszti rejtett értékeit

„Közel 700 méter hosszú utca a Petőfi-liget déli részén a Bezerédi-lakótelepen. Nevét 2001-ben, kialakításának kezdetén kapta. Az utca a Bezerédi utcától indul és a Baradlay János utcáig tart. Modern, igényes kialakítású villákkal és teljes közműellátottsággal rendelkezik.” - írja Dr. Helméczy Mátyás helytörténész a Dunaharaszti változó város az ország szívében című könyvében.

65 éve hunyt el Somogyváry Gyula, írói álnévén „Gyula diák” (1895. április 21. Füles – 1953. február 12. Budapest), aki a két világháború közötti időszak sokoldalú, igen értékes személyisége volt. Személyében a költőt, a regényíró, a hős katonát, a közéleti személyiséget, a rádióigazgatót, az országgyűlési képviselőt, a nemzeti és a nemzetközi szocializmus által egyaránt üldözött, a magyarság valódi érdekei mellett kiálló, s azért a mártírumot is elszenvedő hazafit tisztelhetjük. Freissberger néven született német anyanyelvűként az Őrvidéken, szülőhelye ma már Ausztria része. Később Somogyvárott – itt tanult meg magyarul -, majd Budapesten élt. Miután végigharcolta az első világháborút, a Trianon iszonyatát elutasító, lángoló hangvételű verseivel vált országos hírnévű költővé. Az ő írása a Hősök terén álló „sebesült katona” emlékmű felirata:



Anyáink, árváink, édes asszonyunk,
Ne sírjatok, hisz mi csak szunnyadunk!

Porladt testünk távol hant alatt:
A lelkünk itt van s mindig itt marad.

Mert aki hű volt, bátor és derék,
S az ősi földért adta életét:

Az mindörökké él fűben, fában,

Magyar rögökben, s magyar napsugarban.

(Hósi emlék talpára)

Bár ma már kevesen ismerik műveit, régebben a családi könyvespolcokon nélkülözhetetlenek voltak háborús, csatákról szóló regényei, mint az „És mégis élünk”, a „Ne sárgulj, Fűzfa!”, a „Virágzik a mandulafa” és a „Mihály harcolt”. Könyvtárunkban megtalálják a műveit. 1929-ben Horthy Miklós

vitézzé avatta, ekkor magyarosította a nevét. 1935-ben országgyűlési képviselőként – Bajcsy-Zsilinszky Endrén kívül – egyedül ő szavazott a második zsidótörvény ellen. Nekünk, harasztiaknak megjegyzendő, hogy 1937. szeptember 26-án Hósi Ligetavató beszédet tartott Dunaharaszti, mint országgyűlési képviselő. (Tekintsék meg honlapunkat: www.dhbiblio.hu : Hósi Liget) Náciellenes megnyilvánulásai miatt 1944. március 21-én a Gestapo a mauthauseni koncentrációs táborba hurcolta, ahonnan 1945-ben – csontsoványan – tért haza, de a kommunista rendszer nem vette tudomásul humanista érdemeit. 1950-ben az ÁVO elfogta és Kistarcsára internálta.

Időközben 19 éves leányát, Máriát koholt vádak alapján tíz esztendeig tartó Gulág-rabságra ítélték, feleségét és hadifogságból hazatért fiát pedig Budapestről kitelepítették. Ezután kerültek a Hortobágyra, majd Dunaharasztra, és itt, a Móra Ferenc, majd a Wesselényi utcában éltek az ezredfordulóig.

Somogyváry Gyula 1953-ben a kistarcsai internálótáborból a fővárosba szállítás közben szívroham következtében hunyt el. 39 évig pihent jeltelen sírban, családját kutatása után hamvait végső nyughelyén, a 301-es parcellában díszsírhelyen helyezték el. Somogyváry Mária a tíz év szovjet munkatábor után Nyugat-Németországba, Münchenbe emigrált, ahol a haláláig a Szabad Európa Rádió munkatársa volt. Amikor a családját meglátogatta Haraszti, német nyelvű részlegünk több tucat könyvet kapott tőle ajándékba.